

KASMETINĖS STUDIJŲ KRYPTIŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ ATASKAITA (2021-2023 M.)

STEBĖSENOS RODIKLIAI IR JŲ SKAIČIAVIMAS

Studijų kryptių stebėsenos rodiklių ataskaita apie kiekvieno rodiklio pokytį per 3 metų laikotarpį, nuo 2021 m. iki 2023 m., parengta pagal Švietimo valdymo informacinėje sistemoje (toliau – ŠVIS) esančius duomenis. Duomenų struktūra, reikalinga kasmetinei studijų kryptių stebėsenai vykdyti, nustatyta pagal Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo¹, 2 priede patvirtintus kasmetinius studijų kryptių studijų stebėsenos rodiklius.

Rodikliai apskaičiuojami vadovaujantis Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo, 3 priede patvirtintais kasmetinių kryptių studijų stebėsenos rodiklių aprašais.

Rodiklio pokytis yra verčių, apskaičiuotų ataskaitinio laikotarpio pabaigai ir ataskaitinio laikotarpio pradžia, skirtumas procentine išraiška, kuris gali būti ir teigiamas, ir neigiamas.

1 rodiklis. Studijuojančių studentų skaičius

Apskaičiuojant rodiklį, imamas į aukštosios mokyklos krypties ir pakopos studijas priimtų ir jose studijuojančių studentų skaičius. Atskirai apskaičiuojami duomenys pagal studijų kryptį, studijų pakopą ir aukštosios mokyklos tipą (universitetinės, koleginės). Apskaičiuojant rodiklį ištęstinėse ir nuolatinėse studijose studijuojančių studentų skaičiai sumuojami. Duomenų šaltinis: Studentų registras.

2 rodiklis. Mažiausias stojamasis konkursinis balas

Apskaičiuojant rodiklį, imamas mažiausias stojamasis konkursinis balas, apskaičiuotas Švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Atskirai apskaičiuojami duomenys pagal studijų kryptį ir aukštosios mokyklos tipą (universitetinės, koleginės). Duomenų šaltinis: Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacija bendrajam priėmimui organizuoti, Studentų registras.

3 rodiklis. Nutraukusių studijas studentų skaičius, dalis

Apskaičiuojant rodiklį, imami duomenys apie į studijų krypties ir pakopos studijas priimtų ir studijų sutartis pasirašiusių studentų skaičių ir per pirmuosius studijų metus jas nutraukusių ar pašalintų iš aukštosios mokyklos studentų skaičius. Per pirmuosius studijų metus jas nutraukusių ar pašalintų iš aukštosios mokyklos studentų skaičius dalinamas iš visų į studijas priimtų ir studijų sutartis pasirašiusių studentų skaičiaus ir gauta dalis paverčiama procentine išraiška. Duomenų šaltinis: Studentų registras.

¹ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. V-835

4 rodiklis. Absolventų, baigusį studijas laiku, skaičius, dalis

Apskaičiuojant rodiklį, imami visi vertinamos krypties ir pakopos studentai, baigę studijas tais metais. Iš jų išskiriami tie absolventai, kurie studijas baigė per numatytą studijų laikotarpį (skaičiuojant, kad nuolatinėse studijose studentas įgyja 60 kreditų, o ištęstinėse ne mažiau kaip 45 studijų kreditus per vienus studijų metus). Pabaigę laiku studijas studentai dalinami iš visų tos krypties ir pakopos studentų skaičiaus ir paverčiamas procentine išraiška. Ištęstinių ir nuolatinių studijų studentai skaičiuojami bendrai. Duomenų šaltinis: Studentų registras.

5 rodiklis. Studentų, išvykusių pagal mainų programą, dalis

Apskaičiuojant rodiklį, imami vertinamos krypties ir pakopos studentai. Iš jų yra išskiriami studentai, išvykę dalinėms studijoms (ne mažesnės apimties kaip 15 studijų kreditų). Apskaičiuojant rodiklį yra nustatoma, kokią dalį (proc.) studentai, išvykę dalinėms studijoms (ne mažesnės apimties kaip 15 studijų kreditų), sudaro nuo visų tos krypties ir pakopos studentų. Duomenų šaltinis: Studentų registras.

6 rodiklis. Krypties dalykų dėstytojų, išvykusių dėstyti, vykdyti tyrimų į užsienio mokslo ir studijų institucijas, dalis.²

Apskaičiuojant rodiklį, turėtų būti imami visi dėstytojai, dėstantys vertinamojoje kryptyje ir pakopoje ir iš jų išskiriami dėstytojai, kurie buvo išvykę dėstyti į užsienio aukštąsias mokyklas per pastaruosius 3 metus, nustatant, kokią dalį dėstytojų jie sudaro (proc.). Neturėtų būti įskaitomi nuotoliniu būdu užsienio aukštosiose mokyklose dėstantys, vykdančius tyrimus dėstytojai. Duomenų šaltinis: Pedagogų registras, Švietimo mainų paramos fondas. Šio rodiklio duomenys ŠVIS dar nekaupiami.

7 rodiklis. Absolventų, įsidarbinusių per 12 mėnesių po studijų baigimo, dalis.

Apskaičiuojant rodiklį, imami visi vertinamos krypties ir pakopos studijas baigę ir jų netęsiantys absolventai (išskyrus tuos absolventus, kurie nedirba dėl pateisinamos priežasties) ir iš jų išskiriami absolventai, kurie įsidarbino Lietuvos profesijų klasifikatoriaus nustatytoje pagrindinėse grupėse (0–3 profesiniams bakalaurams, 0–2 bakalaurams, magistrantūros, profesinių studijų absolventams, 1–5 trumposios pakopos studijų absolventams), taip pat pradėję dirbti savarankiškai 12 mėnesių po studijų baigimo. Apskaičiuojant rodiklį, yra nustatoma, kokią dalį sudaro aukščiau išskirti absolventai procentais nuo visų absolventų skaičiaus. Duomenų šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema, Studentų registras.

KASMETINĖS STUDIJŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ POKYČIAI 2021-2023 M.

STUDIJŲ KRYPTIŲ PAGAL STUDIJŲ PAKOPAS SKAIČIAUS DINAMIKA 2018-2023 M.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. V-1075³ (nauja įsakymo redakcija 2021 m. liepos 19 d. V-1298) patvirtintos studijų kryptys ir kryptių grupės, kuriose aukštosios mokyklos vykdo studijas.

Analizuojant kasmetinės studijų kryptių stebėsenos duomenis, stebimas neženklaus studijų kryptių, kuriose aukštosios mokyklos vykdo studijas skaičiaus mažėjimas. Studijų kryptių skaičius nuo 110

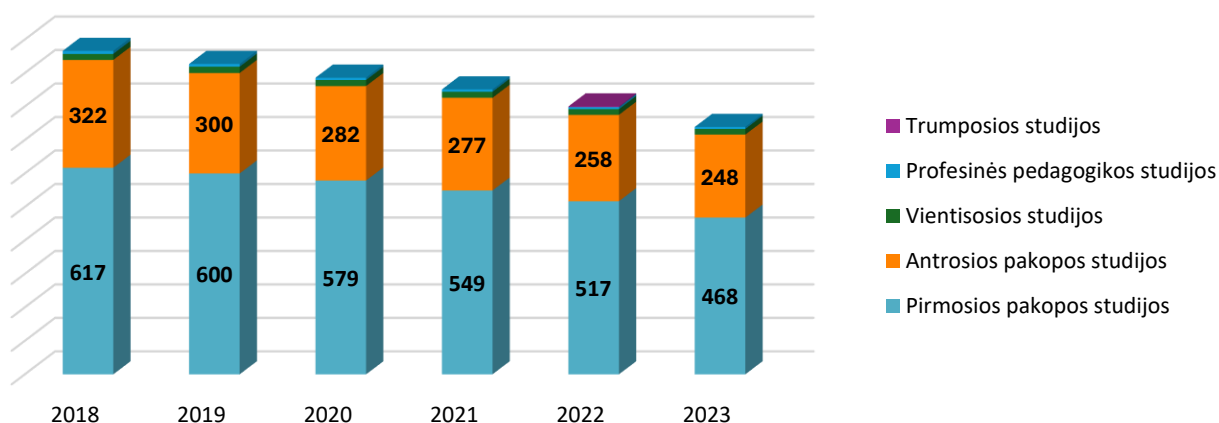
² Duomenys pagal šį rodiklį nerenkami.

³ [Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymas Nr. V-1075](#)

(2017-2019 m.) sumažėjo iki 108 (2021-2023 m.). 2021-2023 m. nebuvo siūlomos studijos Viešojo saugumo ir Žuvininkystės studijų kryptyse.

Tuo tarpu nagrinėjant kiekvienos aukštosios mokyklos vykdomas studijas pagal studijų pakopas, matoma studijų programų mažėjimo dinamika.

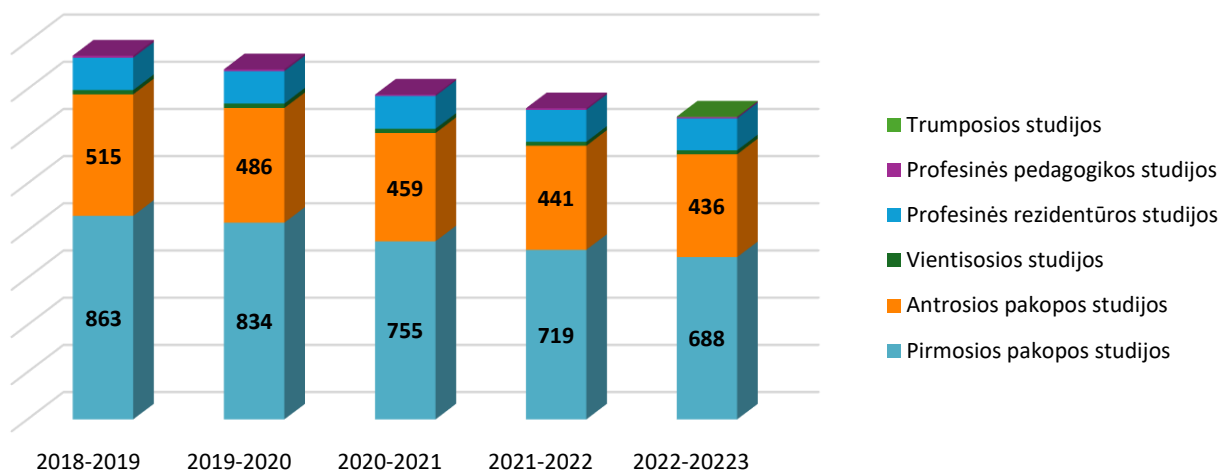
Analizuojant 6 metų kasmetinės studijų kryptių stebėsenos laikotarpį (2018-2023 m.), stebimas studijų pakopų studijų kryptyse mažėjimas. Pirmosios pakopos skaičius sumažėjo nuo 617 (2018 m.) iki 468 (2023 m.), tai sudaro 24,2 proc. Antrosios pakopos nuo 322 (2018 m.) atitinkamai sumažėjo iki 248 (2023 m.) ir tai sudaro 23 proc. Vientisųjų studijų skaičius praktiškai nesikeitė, o profesinių studijų sumažėjo nežymiai nuo 9 (2018 m.) iki 6 (2023 m.) – 33,4 proc. (1 pav.)

1 pav. Krypties studijų pagal pakopas skaičius aukštosiose mokyklose

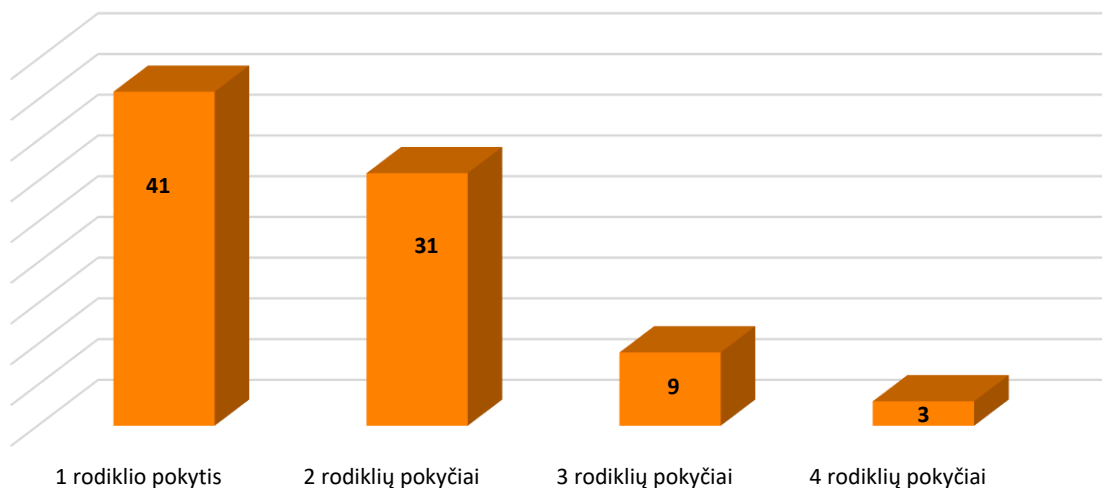
STUDIJŲ PROGRAMŲ PAGAL STUDIJŲ PAKOPAS SKAIČIAUS DINAMIKA 2018-2023 M.

Vykdomų studijų programų skaičiaus pagal studijų pakopas mažėjimo tendencija siejama ir su aukštųjų mokyklų skaičiaus Lietuvoje mažėjimu. Kolegijų skaičius Lietuvoje nuo 2017 iki 2023 m. sumažėjo nuo 22 iki 18, universitetų – nuo 21 iki 18. Atitinkamai studijų programų skaičiaus mažėjimas, tiek pirmoje, tiek antroje pakopoje iš esmės sietinas su abiejų tipų aukštųjų mokyklų mažėjimu (2 pav.).

2 pav. Studijų programų pagal studijų pakopas skaičius

Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, 2021-2023 m. laikotarpiu nustatytas 41 atvejis, kai aukštosios mokyklos vertinamos studijų krypties ir pakopos vieno stebėsenos rodiklio teigiamas arba neigiamas pokytis yra 30 proc. arba didesnis (toliau – žymus pokytis), 31 atvejis, kai dviejų rodiklių, 9 atvejai - trijų rodiklių ir 3 atvejai keturių rodiklių (3 pav.).

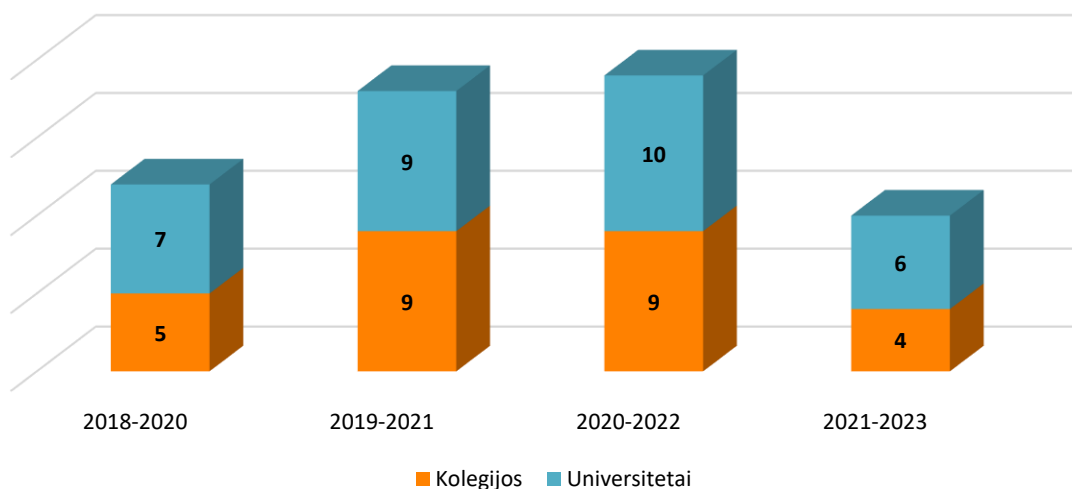

3. pav. Atvejų skaičius, kai pokytis (teigiamas arba neigiamas) 30 proc. ar didesnis

Žymus - trijų ir daugiau stebėsenos rodiklių (teigiamas arba neigiamas) 30 proc. arba didesnis pokytis 2021-2023 m. laikotarpiu nustatytas 10 aukštųjų mokyklų (6 universitetuose ir 4 kolegijose) iš viso 14 studijų kryptių.

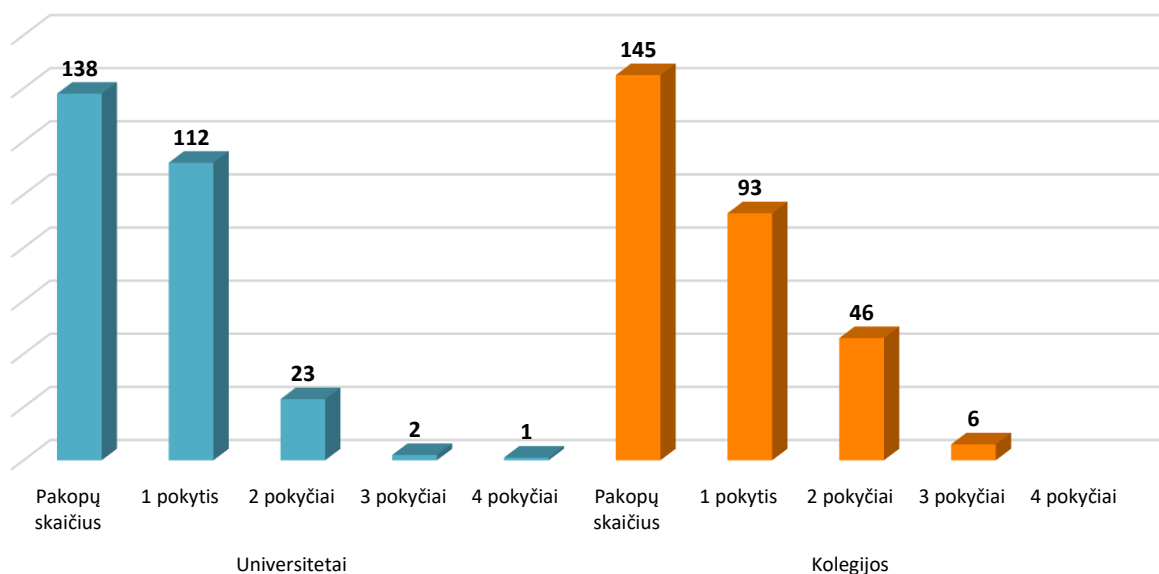
2021-2023 m., lyginant su 2020-2022 m. laikotarpiu, bendras aukštųjų mokyklų, kuriose nustatytas žymus stebėsenos rodiklių pokytis, skaičius sumažėjo nuo 19 iki 10 (3 pav.). Žymus bent trijų studijų krypties stebėsenos rodiklių aukštojoje mokykloje pokytis (30 proc. ar didesnis, teigiamas arba

neigiamas) per paskutinius 3 metus ŠVIS duomenimis nustatytas 10 aukštųjų mokyklų, iš jų – 6 universitetuose ir 4 kolegijose, iš viso 17 studijų kryptių.

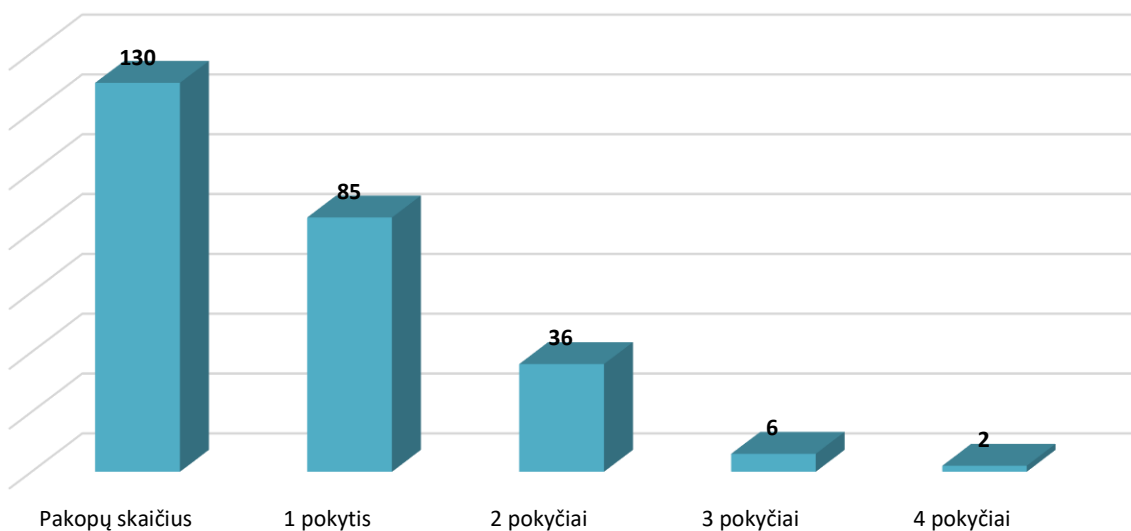
4 pav. Aukštųjų mokyklų, kuriose nustatytas žymus bent 3 rodiklių pokytis, skaičius.

Analizuojant kasmetinės studijų kryptių stebėsenos 2021-2023 m. laikotarpio rezultatus nustatyta, kad pirmosios pakopos studijos vykdomos **83** studijų kryptyse – universitetuose **138** pirmosios pakopos studijos ir kolegijose **145** pirmosios pakopos studijos, kuriose nustatyti žymūs pokyčiai.

5 pav. Žymių pokyčių pasiskirstymas pirmosios pakopos studijose

Atitinkamai universitetuose **74** kryptyse vykdomos **130** antrosios pakopos studijos, kuriose nustatyti žymūs pokyčiai.

6 pav. Žymių pokyčių pasiskirstymas antrosios pakopos studijose

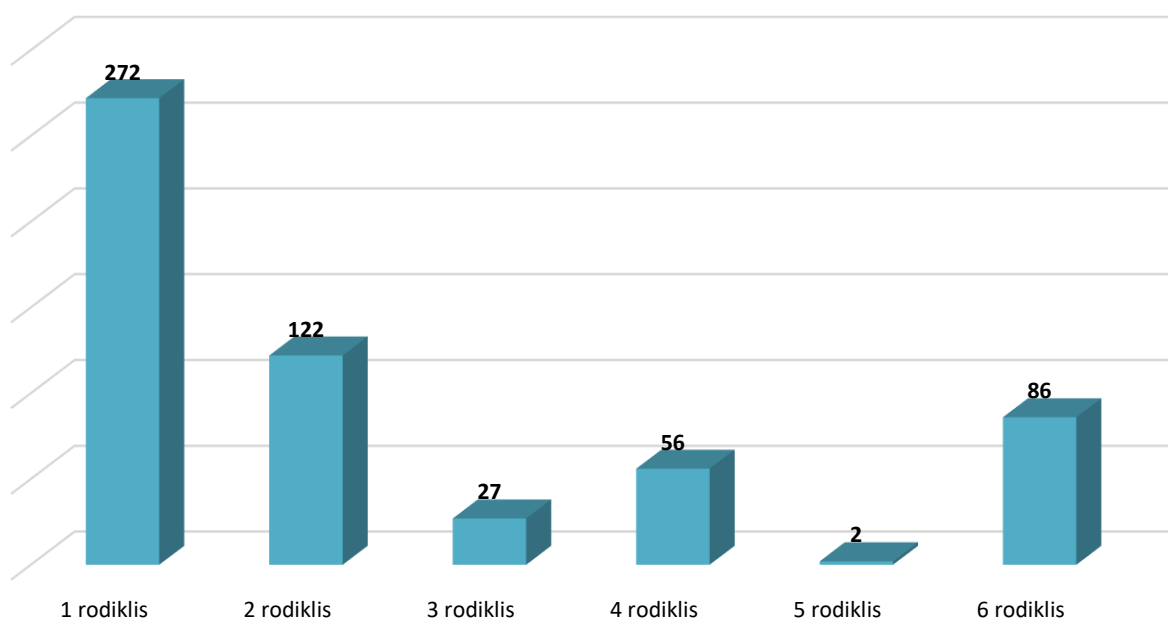
Per 2021-2023 m. kasmetinės studijų kryptių stebėsenos laikotarpį galima išskirti keletą aukštųjų mokyklų, kuriose nustatytas žymus pokytis vykdomose studijose:

- Klaipėdos universitete (4 studijų kryptyse 4 antrosios pakopos studijos);
- Marijampolės kolegijoje, kuri Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, nuo 2024 m. spalio 1 d. prijungta prie Mykolo Romerio universiteto (3 studijų kryptyse 3 pirmosios pakopos studijos);

- Mykolo Romerio universitete (2 studijų kryptyse 1 pirmosios pakopos ir 1 antrosios pakopos studijose);
- Vilniaus universiteto Kauno fakultete (1 studijų kryptyje 1 pirmosios pakopos ir 1 antrosios pakopos studijose).

Klaipėdos universitete ir Mykolo Romerio universitete ir ankstesniu, 2020-2022 m. ataskaitiniu laikotarpiu nustatyta po keletą studijų krypčių su žymiais pokyčiais.

Vertinant žymių pokyčių pasiskirstymą pagal atskirus rodiklius, didžiausias žymių pokyčių skaičius nustatytas pirmame ir antrame rodikliuose – Studentų skaičiaus pokytis (272) ir Mažiausio stojamojo konkursinio balo pokytis (122). Mažiausias – Studentų, išvykusių pagal mainų programą (ne mažiau kaip 15 kreditų), pokytis – 2.

7 pav. Žymių pokyčių skaičiaus pasiskirstymas pagal rodiklius.

Nė vienoje studijų kryptyje nenustatytas ženklus neigiamas trijų tų pačių stebėsenos rodiklių pokytis tiek 2020-2022 m., tiek 2021-2023 m.

Išanalizavus 2021-2023 m. kasmetinės studijų krypčių stebėsenos rodiklius, atkreiptinas dėmesys, kad nė vienoje studijų kryptyje nenustatytas trijų tų pačių stebėsenos rodiklių ženklus neigiamas pokytis ir 2020-2022, ir 2021-2023 m.

ŽYMŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ POKYČIAI ATSKIROSE STUDIJŲ KRYPTYSE IR PAKOPOSE

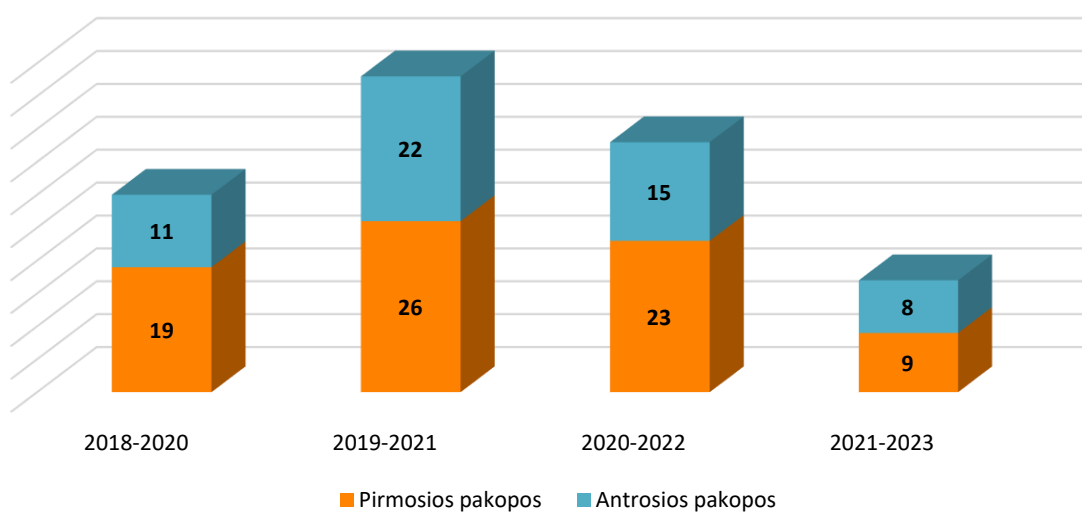
Pirmojoje studijų pakopoje per 2021-2023 m. laikotarpį žymus pokytis nustatytas 9 atvejais, antrojoje pakopoje – 8 atvejais (4 pav.), ir tai yra mažiau, palyginus su 2020-2022 m. laikotarpiu (15 ir 9 atvejais, atitinkamai).

Žymus pokytis nustatytas 2 studijų krypčių tiek pirmojoje, tiek antrojoje studijų pakopose tai – lingvistikos, o taip pat turizmo ir poilsio. Pažymėtina, kad žymus pokytis turizmo ir poilsio studijų kryptyje nustatytas skirtingose aukštosiose mokyklose, tuo tarpu lingvistikos studijų kryptyje žymūs

pokyčiai tiek pirmojoje, tiek antrojoje studijų pakopose nustatyti Vilniaus universiteto Kauno fakultete (priedas Nr.1).

Minėtame Vilniaus universiteto Kauno fakultete pirmosios pakopos studijose iš trijų žymių pokyčių, 2 yra neigiami, tai - studentų skaičiaus pokytis ir absolventų, baigusių studijas laiku, pokytis. Antrosios pakopos studijose iš keturių žymių pokyčių, 2 yra neigiami, tai – per pirmus metus studijas nutraukusių studentų skaičiaus pokytis ir absolventų, baigusių studijas laiku, pokytis. Atkreiptinas dėmesys, kad abiejose studijų pakopose nustatytas žymus neigiamas absolventų, baigusių studijas laiku rodiklio pokytis.

Žymus stebėsenos rodiklių pokytis
nenustatytas nei vienoje vientisųjų ar
profesinių pedagogikos studijų
kryptyse.

8 pav. Studijų kryptių, kai nustatytas žymus pokytis, atvejų skaičius

Kasmetinės studijų kryptių stebėsenos rodiklių analizė parodė, kad 3 atvejais, žymus pokytis yra tų pačių aukštųjų mokyklų tose pačiose studijų kryptyse bei pakopose tiek 2020-2022, tiek 2021-2023 m. laikotarpiais (Klaipėdos universitetas, ekologija ir visuomeninė geografija II pakopa; Lietuvos verslo kolegijos Vilniaus skyrius turizmas ir poilsis I pakopa) (priedas Nr.1). Atkreiptinas dėmesys, kad 2021-2023 m. didesnis negu 30 proc. pokytis yra neigiamas tam pačiam stebėsenos rodikliui, kaip ir 2020-2022 m. laikotarpiu:

- studentų skaičiaus pokytis (Lietuvos verslo kolegijos Vilniaus skyrius I pakopa).

Lyginant kitus dviejų laikotarpių šių aukštųjų mokyklų studijų kryptių stebėsenos rodiklius tose pačiose studijų kryptyse ir pakopose nustatyti nauji didesni negu 30% neigiami pokyčiai arba esančių pokyčių ženklėsni svyravimai:

- mažiausio stojamojo konkursinio balo ir absolventų, baigusių studijas laiku, (abiem atvejais neigiamas pokytis) (Lietuvos verslo kolegijos Vilniaus skyrius I pakopa);
- studentų skaičiaus ir absolventų įsidarbinimo 12 mėnesių po studijų baigimo, abiem atvejais iš neigiamo į teigiamą (Klaipėdos universitetas, ekologija II pakopa);
- absolventų, baigusių studijas laiku, iš teigiamo į neigiamą (Klaipėdos universitetas, ekologija II pakopa);

- absolventų įsidarbinimo per 12 mėnesių po studijų baigimo, iš teigiamo į neigiamą (Klaipėdos universitetas, visuomeninė geografija II pakopa).

Nustačius žymius pokyčius vykdomose studijose (didesni negu 30 proc.), visos aukštosios mokyklos buvo paprašytos ir pateikė paaiškinimus dėl veiksmų lėmusių pokyčius.

Visos aukštosios mokyklos, kurių vykdomose studijose nustatyti žymūs didesni negu 30 proc. pokyčiai, pateikė paaiškinimus nurodydamos veiksmus lėmusius pokyčius.

Klaipėdos universitetas reikšmingus studentų skaičiaus pokyčius aiškina nepalankia demografinė situacija Lietuvoje ir mažėjančiu stojančiųjų į aukštąsias mokyklas skaičiumi, o taip pat *„nedideliu studentų skaičiumi antrosios studijų pakopos studijose (kiekvienais studijų metais vidutiniškai priimama po 6–10 studentų) „išaugina“ gana didelį pokytį procentais, todėl susidaro reikšmės viršijančios 30 proc.“*. Per pirmus metus studijas nutraukusių studentų skaičiaus pokytį aiškina tuo, kad iš dviejų studijų sutartis pasirašiusių studentų, vienas nutraukė studijas ir tai lėmė didelį procentinį pokytį. Absolventų, baigusių studijas laiku neigiamą pokytį Klaipėdos universitetas aiškina *„pastebima tendencija, kad Socialinių mokslų bei Humanitarinių mokslų studijų krypties grupėse studentai pakankamai dažnai atideda baigiamojo darbo gynimą vieneriems arba dvejiems metams.“* Aukštoji mokykla suabejojo dėl absolventų įsidarbinimo rodiklio neigiamo pokyčio. Klaipėdos universiteto vykdomų apklausų rezultatai rodo, kad absolventų įsidarbinamumo procentas yra apie 80 proc. ir svyruoja nežymiai.

Vilniaus Gedimino technikos universitetas pirmosios pakopos Ekonomikos studijų krypties studentų skaičiaus pokytį grindžia sumažėjusiu priimtųjų į pirmą kursą studentų skaičiumi. Universiteto teigimu stojančiųjų į studijas, kuriose privaloma būti išlaikius matematikos egzaminą, skaičius pastaraisiais metais mažėja. Kaip vieną iš priežasčių universitetas nurodo žemus abiturientų matematikos egzamino rezultatus. Per pirmus metus studijas nutraukusių studentų skaičiaus pokytį Vilniaus Gedimino technikos universitetas aiškina tuo, kad *„studijas nutraukia arba pertraukia pirmaisiais studijų metais dėl šių priežasčių: nesudarė studijų sutarties, nori studijuoti kolegijoje, nusprendžia išvykti studijuoti į gimtąjį miestą, dėl sveikatos problemų, dėl asmeninių priežasčių, save mato kitoje srityje.“* Absolventų, baigusių studijas laiku, teigiamą pokytį didesnį negu 30 proc. aukštoji mokykla aiškina tuo, kad auga studentų motyvacija ir noras pabaigti studijas laiku. Vilniaus Gedimino technikos universitetas abejoja dėl absolventų įsidarbinimo rodiklio neigiamo pokyčio. Universiteto teigimu *„dauguma ekonomikoje studijuojančių jau nuo antro kurso randa darbą daugiau ar mažiau susijusį su įgyjamomis kompetencijomis. Studentai, o juo labiau absolventai, dirba bankuose, tarptautinėse įmonėse ar net valstybinėse institucijose (įskaitant ministerijas).“*

Vilniaus universitetas pateiktame paaiškinime teigia, kad lingvistikos studijų krypties I pakopos ir II pakopos studijas vykdo ne tik Kauno fakultete, todėl rodikliai turėtų būti vertinami visa universitete vykdomų studijų apimtimi.

Vilniaus universitetas pateiktame paaiškinime nurodo, kad studentų skaičiaus pokytis I pakopos studijose Kauno fakultete sietinas su tuo, kad 2023 m. nebuvo vykdytas priėmimas į studijų programą

„Anglų ir kita užsienio kalba (švedų kalba)“. Vilniaus universitetas iš esmės nesutinka su absolventų, baigusių studijas laiku neigiamu pokyčiu, pateikdamas atskirais metais baigusių studijas absolventų skaičius – „2021 m. studijas turėjo baigti 33 studentai, laiku baigė – 21 (63,64%), 2023 m. studijas turėjo baigti 41 studentas, laiku baigė – 17 (41,46%).“ Universiteto teigimu, skirtumai tarp metų nesudaro 30%. Absolventų įsidarbinimo rodiklio teigiamą pokytį Vilniaus universitetas grindžia tuo, kad pradėjo skirti didesnę dėmesį teikiamoms karjeros paslaugoms studentams. Taip pat atkreipia dėmesį, kad „matomas absolventų, tęsiančių studijas aukštesnėje pakopoje, skaičiaus (procentais) mažėjimas, kuris taip pat galėjo lemti minimo rodiklio teigiamą pokytį.“

Vilniaus universitetas pateiktame paaiškinime nurodo, kad mažiausio stojamojo konkursinio balo teigiamas pokytis II pakopos studijose Kauno fakultete atspindi studijuojančiųjų kontingento stiprėjimą. II pakopos studijas baigusių absolventų įsidarbinimo rodiklio teigiamą pokytį Vilniaus universitetas grindžia tuo, kad 2021-2023 m. laikotarpiu absolventų skaičius buvo mažas, o 2023 m. įsidarbino visi absolventai, toks rezultatas natūraliai nulėmė didelį procentinį pokytį.

Vytauto Didžiojo universitetas studentų skaičiaus neigiamą pokytį paaiškina tuo, kad mažėjimą įtakoja bendras stojančiųjų į universitetus ir kolegijas skaičiaus mažėjimas. Mažiausio stojamojo konkursinio balo neigiamą pokytį lėmė žemesni priimtųjų į valstybės nefinansuojamas vietas stojančiųjų kolegijų absolventų koleginių studijų rezultatai. Dėl absolventų įsidarbinimo rodiklio neigiamo pokyčio, Vytauto Didžiojo universitetas paaiškina, kad „apie 90 proc. į Gamybės inžinerijos kryptį įstojusių studentų jau yra dirbantys“, todėl įgytas inžinerijos mokslų magistro kvalifikacinis laipsnis jiems suteikia papildomas kompetencijas.

Lietuvos verslo kolegija studentų skaičiaus neigiamą pokytį paaiškina tuo, kad neigiamą įtaką daro nepalanki šalies demografinė situacija, o taip pat išorinė šalies aplinka: turizmo sektoriaus įmonių kaip potencialaus darbdavio patrauklumo sumažėjimas, atsiradęs neapibrėžtumas ir neužtikrintumas šiame sektoriuje. Mažiausio stojamojo konkursinio balo neigiamą pokytį kolegija aiškina tuo, kad Lietuvos verslo kolegijoje vykdomoms studijų programoms nėra skiriamos valstybės stipendijos, todėl buvo nuspręsta sumažinti stojimo balą. Kolegijos teigimu, mažesniems stojimo balams įtaką padarė pandemijos metu keliama apribojimai abiturientų pasirengimui ir neigiami abiturientų skaičiaus pokyčiai bendrojo lavinimo sistemoje. Absolventų, baigusių studijas laiku, neigiamą pokytį lėmė studentų sprendimas stabdyti studijas dėl pokyčių asmeniniame gyvenime, finansinių įsipareigojimų ar dėl sveikatos problemų laiku neparengusių baigiamųjų darbų.

Auščiųjų mokyklų pateikti argumentai parodo, jog rodiklių pasikeitimai neturi lemiamos įtakos studijų kokybei, nes yra sąlygoti išorinių ar nuo pačių studentų priklausančių (psichologinis neatitikimas, studijų atidėjimas) faktorių, o ne nuo studijų organizavimo aukštosiose mokyklose.

ŽYMŲ KASMETINĖS STEBĖSENOS RODIKLIŲ POKYČIAI PAGAL ATSKIRUS RODIKLIUS

Studentų skaičiaus (pirmasis rodiklis, nustatytas Aprašo 5 priede) žymus pokytis 2021-2023 metais 29 atvejais buvo teigiamas, taigi studentų skaičius aukštosiose mokyklose didėjo, 12 atvejų – neigiamas – studentų skaičius sumažėjo (iš bendro 41 analizuojamo atvejų skaičiaus, priedas Nr.1). Studentų skaičiaus augimas kai kuriose kryptyse aukštųjų mokyklų aiškinamas dideliu specialistų poreikiu, studijų programų patrauklumu, kasmet priimtųjų skaičiaus stabilumu, tačiau netolygus

studentų grįžimas į studijas po akademinių atostogų didina bendrą studentų skaičių (Klaipėdos universitetas).

Neigiamas studentų pokytis dažniausiai aiškinamas nepalankia demografinė situacija Lietuvoje ir mažėjančiu stojančiųjų į aukštąsias mokyklas skaičiumi (Klaipėdos universitetas, Vytauto Didžiojo universitetas, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Lietuvos verslo kolegija), priėmimo į kai kurias studijų programas nebuvimu (Vilniaus universitetas).

Mažiausio stojamojo konkursinio balo (antrasis rodiklis) žymus pokytis 28 atvejais buvo teigiamas t. y., priimtų į trumpąsias, pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas mažiausias stojamasis konkursinis balas buvo didesnis (teigiamas), 13 atvejų – mažesnis (neigiamas). Pagrįsdami teigiamą konkursinio balo pokytį, universitetai pažymi, kad stiprėja studijuojančiųjų kontingentas, studijų programas vis dažniau renkasi motyvuoti, akademiškai stiprūs studentai, turintys gerus pirmosios pakopos studijų rezultatus ir tai lemia konkursinio balo pokyčius (Vilniaus universitetas).

Kolegijos nurodo, jog taikė mažesnį konkursinį balą, laikydamosi studijų prieinamumo didinimo politikos, stojantiejiems į valstybės nefinansuojamas studijas (Lietuvos verslo kolegija).

Neigiami pokyčiai, aukštųjų mokyklų nuomone, susidarė dėl į valstybės nefinansuojamas vietas stojančiųjų kolegijų absolventų koleginių studijų rezultatų (Vytauto Didžiojo universitetas).

Per pirmus metus studijas nutraukusių studentų skaičius (trečiasis rodiklis) mažėja, nes 4 (iš 41) atvejais nustatytas neigiamas rodiklio pokytis, o teigiamas pokytis nustatytas 6 atvejais. Kai kuriais atvejais pagrindine nubyrėjimo priežastimi pirmaisiais studijų metais įvardinamas noras studijuoti kolegijoje, apsisprendimas išvykti studijuoti į gimtąjį miestą. Dažnai studentai ima akademines atostogas dėl sveikatos problemų, nesuderina studijų su darbu, o po akademinių atostogų būna studentų, kurie nebegrįžta studijuoti (Vilniaus Gedimino technikos universitetas).

Absolventų, baigusių studijas laiku (ketvirtasis rodiklis), ženklus pokytis 12 atvejų buvo teigiamas, 8 atvejais – neigiamas. Teigiamas absolventų, baigusių studijas laiku, pokytis paaiškinamas tuo, kad auga studentų motyvacija ir noras pabaigti studijas laiku. Sudarytos visos sąlygos naudotis laboratorijos įranga, skirta moksliniams tyrimams atlikti. Neigiamo žymaus pokyčio priežastimi nurodoma akademinės atostogos dėl ligos, ar kitų svarbių asmeninių priežasčių. Stebima tendencija, kad Socialinių mokslų bei Humanitarinių mokslų studijų kryptių grupėse studentai pakankamai dažnai atideda baigiamojo darbo gynimą vieneriems arba dvejiems metams (Klaipėdos universitetas).

Studentų, išvykusių pagal mainų programą (penktas rodiklis), ataskaitiniu laikotarpiu ženklų pokyčių (didesni negu 30 proc.), tiek neigiamų, tiek teigiamų nebuvo.

Pažymėtina, jog nėra galimybės komentuoti **dėstytojų, išvykusių dėstyti, vykdyti tyrimų į užsienio mokslo ir studijų institucijas** (šeštasis rodiklis), nes ŠVIS dėstytojų judumo informacija vis dar nekaupiama. 2022 m. Centras organizavo susitikimą su Lietuvos universitetų rektorių konferencijos ir Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos Studijų ir Mokslo komitetų pirmininkais dėl galimų rodiklio formuluotės korekcijų. Po susitikimo Centras parengė du alternatyvius rodiklio formuluotės variantus, kurie buvo pateikti susitikimo dalyviams susipažinti ir pateikti pastabas. Kadangi nuomonės dėl rodiklio formuluočių tarp kolegijų ir universitetų atstovų išsiskyrė, šiuo klausimu

reikalinga tolimesnė diskusija su Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Absolventų įsidarbinimo (septintasis rodiklis) ženklus (30% ir daugiau) neigiamas pokytis nustatytas 25 kartus iš bendro 41 atvejų skaičiaus (priedas Nr.1). Teigiamo pokyčio priežastimi aukštosios mokyklos nurodo didesnę dėmesį teikiamoms karjeros paslaugoms studentams (Vilniaus universitetas). Neretai aukštosios mokyklos neigiamą įsidarbinimo rodiklio pokytį įvardina, kaip keliantį abejones, nes, jų teigimu, dauguma studijuojančių jau nuo antro kurso, randa darbą daugiau ar mažiau susijusį su įgyjamomis kompetencijomis, o juo labiau paskutiniųjų kursų studentai, studijų metu dirba atitinkamose pagal Lietuvos profesijų klasifikatorių pagrindinėse grupėse, užima įvairias darbo pozicijas su gamyba susijusios įmonės ir įstaigose (Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Klaipėdos universitetas, Vytauto Didžiojo universitetas).

IŠVADOS

Atlikus išsamią situacijos analizę, nustatyta **34** atvejais pokyčiai buvo neigiami, o **20** atvejų teigiami. Išnagrinėjus aukštųjų mokyklų pateiktus paaiškinimus, Centro nuomone, nėra pagrindo teigti, jog nustatyti ženklūs stebėsenos rodiklių pokyčiai gali turėti lemiamos įtakos vykdomų studijų kokybei. 10-yje aukštųjų mokyklų (6-iose universitetuose ir 4-iose kolegijose), kuriose per paskutinius 3 metus nustatytas 3 arba daugiau rodiklių 30 proc. ar didesnis pokytis, nesuteikia pagrindo siūlyti inicijuoti neeilinių išorinio ekspertinio studijų krypties ir pakopos vertinimų todėl, kad šių krypties išorinis vertinimas vyksta arba yra numatytas artimiausiu metu, arba atliktas tuo pat metu, kaip ir rodiklių skaičiavimas ir ekspertai nenustatė esminių trūkumų, kryptys buvo akredituotos iki 2028-2029 m.

© *Studijų kokybės vertinimo centras, 2025*

**Kasmetinės studijų kryptių stebėsenos rodikliai pagal aukštąsias mokyklas, studijų kryptis ir pakopas (2021-2023 m.),
kai nustatytas žymus – ne mažiau kaip 3 rodiklių ir ne mažesnis kaip 30% pokytis**

Studijų kryptis	Aukštoji mokykla	Pakopa	Studentų skaičiaus pokytis	Mažiausio stojamojo konkursinio balo pokytis	Per pirmus metus studijas nutraukusių studentų skaičiaus pokytis	Absolventų, baigusių studijas laiku, pokytis	Studentų, išvykusių pagal mainų programą (ne mažiau kaip 15 kreditų), pokytis	Absolventų, įsidarbinusių LPK pagrindinėse grupėse arba pradėjusių dirbti savarankiškai per 12 mėnesių po studijų baigimo, pokytis
Ekologija	Klaipėdos universitetas	II	50%	29%	-50%	-100%	0	40%
Ekonomika	Vilniaus Gedimino technikos universitetas	I	-33%	9%	-44%	38%	0	-52%
Finansai	Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla*	I	-61%	260%	0	-13%	0	-38%
Gamybos inžinerija	Vytauto Didžiojo universitetas	II	-30%	-32%	-12%	0	0	-36%
Informatikos inžinerija	Marijampolės kolegija	I	32%	-39%	-18%	-66%	0	-23%
Istorija	Klaipėdos universitetas	II	31%	15%	-9%	44%	0	-56%
Lingvistika	Klaipėdos universitetas	II	-50%	0	0	-100%	-5%	-50%
Lingvistika	Vilniaus universiteto Kauno fakultetas	I	-58%	0	0	-36%	4%	43%
Lingvistika	Vilniaus universiteto Kauno fakultetas	II	-18%	43%	-38%	-30%	7%	63%
Socialinis darbas	Marijampolės kolegija	I	40%	-50%	0	21%	0	37%
Sociologija	Kauno technologijos universitetas	II	-86%	0	0	-50%	0	-50%
Teisė	Marijampolės kolegija	I	2%	-44%	-19%	-33%	0	36%
Turizmas ir poilsis	Lietuvos verslo kolegijos Vilniaus skyrius	I	-43%	-59%	18%	-38%	-10%	0
Turizmas ir poilsis	Mykolo Romerio universitetas	II	-100%	0	0	-100%	/0	-33%
Vadyba	Panevėžio kolegija	I	49%	25%	-5%	100%	2%	67%
Viešasis administravimas	Mykolo Romerio universitetas	I	-38%	0	0	30%	0	30%
Visuomeninė geografija	Klaipėdos universitetas	II	36%	2%	0	40%	0	-40%

* Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2025 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. V-405, panaikintas leidimas (Nr. 002015) vykdyti studijas.